

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych

1 marca, w Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych, uczciliśmy ich pamięć podczas uroczystości w Krosinku przy obelisku poświęconym Stanisławowi Kasznicy – ostatniemu komendantowi NSZ. W okolicznościowym spotkaniu udział wzięli samorządowcy z Burmistrzem Gminy Mosina Dominikiem Michalakiem i Przewodniczącym Rady Miejskiej w Mosinie Ziemowitem Małągiem, poczty sztandarowe Gminy Mosina, przedstawiciele instytucji i różnych środowisk, uczniowie z miejscowej Szkoły Podstawowej, mieszkańcy. Pod tablicą pamięci Stanisława Kasznicy złożono kwiaty i zapalono znicze.

Stanisław Józef Kasznica był porucznikiem Wojska Polskiego, podpułkownikiem i komendantem Narodowych Sił Zbrojnych, kawalerem orderu Virtuti Militari V klasy i dwukrotnie Krzyża Walecznych. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Poznańskim. Uczestniczył w wojnie obronnej 1939 r. w szeregach Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. Konspiracyjną działalność niepodległościową rozpoczął w szeregach Grupy „Szańca”. Po utworzeniu NSZ pełnił funkcję szefa Administracji Ogólnej w strukturach Służby Cywilnej Narodu. Uczestniczył w Powstaniu Warszawskim. Od września 1944 r. do stycznia 1945 r. był komendantem Okręgu NSZ Częstochowa, następnie - komendantem Inspektoratu „Zachód”, szefem wywiadu OP, a od sierpnia 1945 r. p.o. komendanta głównego NSZ-OP. Aresztowany w lutym 1947 r. w Zakopanem, podczas śledztwa był torturowany. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z 2 marca 1948 r. został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano 12 maja 1948 r. w więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie.

W roku 1992 r. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego uznał wyrok za nieważny. W roku 2009, Stanisław Józef Kasznica został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Wielkim „za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej”. W lutym 2012 r. na tzw. Łączce, kwaterze Cmentarza Wojskowego na Powązkach w Warszawie, odnaleziono i zidentyfikowano jego szczątki. W tym samym roku, Rada Miejska w Mosinie uhonorowała go, wraz z jego ojcem Stanisławem Wincentym (wybitny prawnik, rektor Uniwersytetu Poznańskiego, senator II RP) najwyższym lokalnym wyróżnieniem – Medalem Rzeczypospolitej Mosińskiej. Obelisk jego pamięci przy ul. Stęszewskiej w Krosinku stanął przed domem rodzinnym płk. Kasznicy, staraniem Dyrekcji Wielkopolskiego Parku Narodowego. Jest to także symboliczne miejsce upamiętniania przez Gminę Mosina żołnierzy, którzy po zakończeniu II wojny światowej nie porzucili walki o wolną Polskę.

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych jako święto państwowe ustanowił w roku 2011 Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wyznaczając na ten dzień 1 marca. Tego dnia w 1951 r. w więzieniu mokotowskim wykonano wyrok śmierci na siedmiu członkach IV Zarządu Głównego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, ostatnich, ogólnopolskich koordynatorach „Walki o Wolność i Niezawisłość Polski z nową sowiecką okupacją”.

Gminną uroczystość z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych przygotował Burmistrz Gminy Mosina wspólnie z Mosińskim Ośrodkiem Kultury.

J. Nowaczyk

fot. J.Nowaczyk, M. Szulc